

וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרַשׁ
 וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל. בְּגִין דְּלֹא יִתְפַּסֵּק נְהוּרָא תְּנוּרָא
 מְעַלְמָא לְעַלְמִין. וְכֵן (ישעיה סב) הַמְּזַכֵּרִים אֶת יי אֵל דְּמִי
 לָכֶם. בְּגִין לְאַתְּעָרָא לְתַתָּא בְּמַה דְּיִשְׂרֵי אֲתַעְרוּתָא
 דְּלְעִילָא. וְכֵן פִּינּוּן דְּאַתְּעָר בַּר נֶשׁ אֲתַעְרוּתָא בְּקַדְמִיתָא
 בְּדִין אֲתַעָר אֲתַעְרוּתָא דְּלְעִילָא. תָּא חֲזִי, פִּינּוּן דְּכְתִיב
 וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְגו' מִיַּד וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָם
 וְגו'.

וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָם לָךְ לָךְ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לָךְ לָךְ,
 לְגַרְמָךְ לְאַתְקַנָּא גַרְמָךְ, (לְאַתְתַּקְנָא) לְאַתְקַנָּא
 דְּרַגְנָא דִּילָךְ. לָךְ לָךְ, לִית אַנְתָּ (ס"א כדאי) לְמִיָּקָם הָבֵא בֵּין
 חֵיבִין אֵלִין. וְרַזָּא דְּמַלְחָה לָךְ לָךְ (דף עז ע"א) דְּהֵא קַדְשָׁא
 בְּרִידָה הוּא יְהִיב לִיהּ לְאַבְרָהָם רוּחָא דְּחַכְמַתָּא, וְהוּא יִדַּע
 וּמְצָרָה (ענוני) סְטִירֵי דִּישׁוּבֵי עַלְמָא, וְאַסְתַּכַּל בְּהוּ וְאַתְקַל

לשון הקודש

שורה עליה האור הלבן.

וְעַל זֶה כְּתוּב (שם פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ
 אֵל תַּחֲרַשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל, בְּדִי שְׁלֵא
 יְפַסֵּק הָאוּר הַלְבָּן מִן הָעוֹלָם לְעוֹלָמִים.
 וְכֵן (ישעיה סב) הַמְּזַכֵּרִים אֶת ה' אֵל דְּמִי
 לָכֶם, בְּדִי לְעוֹרֵר לְמַטָּה בְּמַה שֶּׁתִּשְׁרַח
 הַהֲתַעֲרוּרוֹת שְׁלַמְעֵלָה. וְכֵן פִּינּוּן שְׁמַעִיר
 אָדָם הַתַּעֲרוּרוֹת וּפּוֹכְחָן בְּרֵאשׁוֹנָה, אִז
 מִתַּעֲרוּרַת הַתַּעֲרוּרוֹת שְׁלַמְעֵלָה. בֵּא

רָאה, פִּינּוּן שְׁכַתוּב וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר
 כַּשְׂדִּים וְגו', מִיַּד - וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם
 וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם לָךְ לָךְ, אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, לָךְ לָךְ - לְעַצְמָךְ, לְתַקְנָן אֶת
 עַצְמָךְ, וְלְהַתְחַזֵּק לְתַקְנָן אֶת דְּרַגְתָּךְ. לָךְ לָךְ
 - אֵינְךָ וְסִיָּא כְּדֵאִין לְעַמֵּד כְּאֵן בֵּין
 הַרְשָׁעִים הַלְלוּ. וְסוּד הַדְּבָר - לָךְ לָךְ,
 שְׁהֵרִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לְאַבְרָהָם

בְּתִיקְלָא וַיַּדַּע חִילִין דִּי מִמְנָן עַל סְטְרֵי יִישׁוּבָא.

כִּד מָטָא לְגוּ נְקוּדָה דְאַמְצָעִיתָא דִּישׁוּבָא תְקִיל
בְּתִיקְלָא וְלֹא הָוָה סָלִיק בִּידֵיהּ. אֲשַׁנְחָה לְמַנְדַּע
חִילָא דִּי מִמְנָא עָלָה וְלֹא יָכִיל לְאַתְדַּבְקָא בְרַעוּתֵיהּ,
תְקִיל כַּמָּה זְמַנִּין וְחָמָא דְהָא מִתְמָן אֲשַׁתִּיל כֹּל עֲלָמָא,
אֲשַׁנְחָה וְצָרְף וְתַקֵּל לְמַנְדַּע וְחָמָא דְהָא חִילָא עֲלָאָה דְעָלָה
לִית לִיהּ שְׁעוּרָא עָמִיק וְסַתִּים וְלֹא אִיהוּ כְּגוּוּנֵי דְסְטְרֵי
דְרַגְיֵי דִישׁוּבָא.

אֲשַׁנְחָה וְתַקֵּיל וַיַּדַּע דְהָא כַּמָּה דְמַהֲהִיא נְקוּדָה
אַמְצָעִיתָא דִישׁוּבָא מֵינַה אֲשַׁתִּיל כֹּל עֲלָמָא
לְכָל סְטְרוֹי. הָכֵי נָמִי יַדַּע דְהָא חִילָא דְשָׂרֵי עָלָה מִתְמָן
נִפְקוּ כֹּל שְׂאֵר חִילִין דְמִמְנָן עַל כֹּל סְטְרֵי עֲלָמָא, וְכִלְהוּ
בֵיהּ אַחֲדִין. כִּדִּין (בראשית יא) וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים
לְלַכְתּ אֶרְצָה כְּנַעַן.

לשון הקודש

העולם. התבונן וצָרַף וְשָׁקַל לְדַעַת, וְרָאָה
שְׁהֵנָה הַכַּח הַעֲלִיזוֹן שְׁעֲלִיָּה אִין לוֹ שְׁעוּר,
עִמְק וְנִסְתָּר, וְאִינוּ כְּמוֹ הַצְּדָדִים שֶׁל
דְרַגּוֹת הַיִּשׁוּב.

הַתְּבוּנָן וְשָׁקַל וַיַּדַּע שְׁהָרֵי כְּמוֹ
שְׁמֵהֲנִקְדָּה הִיא אֲמִצְעִיתוֹ שֶׁל הַיִּשׁוּב,
מִמְנָה נִשְׁתַּל כֹּל הָעוֹלָם לְכָל צְדָדֵיו. כִּד
גַּם יַדַּע שְׁהָרֵי הַכַּח שְׁשׁוּרָה עֲלֵיהּ, מִשָּׁם
יֵצְאוּ כֹּל שְׂאֵר הַכַּחֹת הַמְּמַנִּים עַל כֹּל

רוּחַ שֶׁל חֻכְמָה, וְהָיָה יוֹדַע וּמְצָרַף (צְנוּרוֹת)
צְדָדֵי יִשׁוּב הָעוֹלָם, וְהַסְתַּפֵּל בָּהֶם וְשָׁקַל
בְּמִשְׁקַל וַיַּדַּע אֶת הַכַּחֹת הַמְּמַנִּים עַל
צְדָדֵי הַיִּשׁוּב.

כְּשֶׁהֲגִיעַ לְתוֹךְ נִקְדַּת אֲמִצְעַת הַיִּשׁוּב,
שָׁקַל בְּמִשְׁקַל וְלֹא הָיָה עוֹלָה בִּידוֹ.
הַתְּבוּנָן לְדַעַת אֶת הַכַּח שְׁמִמְנָה עֲלֵיהּ,
וְלֹא יָכִיל לְהַתְדַּבֵּק בְּרַצוּנוֹ. שָׁקַל כַּמָּה
פְּעָמִים, וְרָאָה שְׁהֵנָה מִשָּׁם נִשְׁתַּל כֹּל

עוֹד אֲשַׁנֵּה וְתִקִּיל וְצָרִיף לְמִיָּקָם עַל בְּרִירָא דְמִלָּה
 דְּהָהוּא אֲתֵר וְלֹא הָוּה יָדַע וְלֹא יָכִיל לְמִיָּקָם עֲלָה
 לְאַתְדַּבְּקָא, בִּיּוֹן דְּחָמָא תְּקַפָּא דְּהָאִי אֲתֵר וְלֹא יָכִיל
 לְמִיָּקָם עֲלִיָּה מִיָּד וַיִּבְאֹו עַד תְּרֵן וַיִּשְׁבּוּ שָׁם.

מָאִי טַעְמָא דְּאַבְרָהָם. אֵלָּא דְּאִיהוּ הָוּה יָדַע וְצָרִיף
 בְּכָל אַנּוּן שְׁלִטְנִין מְדַבְּרִי עֲלָמָא בְּכָל סְטָרִי
 דִּישׁוּבָא, וְהָוּה תִּקִּיל וְצָרִיף אַנּוּן דְּשִׁלְטִין בְּסְטָרִי דִּישׁוּבָא
 מְדַבְּרִי כְּכַבִּיָּא וּמְזִלִּיחֻן, מָאֵן אַנּוּן תְּקִיפִין אֵלִין עַל אֵלִין,
 וְהָוּה תִּקִּיל כֹּל יִשׁוּבֵי דְּעֲלָמָא (וְלֹא) וְהָוּה סָלִיק בִּידוּי. בַּד
 מָטָא לְהָאִי אֲתֵר חָמָא תְּקִיפּוּ דְּעֲמִיקוֹן וְלֹא יָכִיל
 לְמִיָּקָם בֵּינָה. בִּיּוֹן דְּחָמָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעְרוּתָא
 דִּילִיָּה וְתִיאֻבְתָּא דִּילִיָּה, מִיָּד אֲתַגְּלִי עֲלִיָּה וְאָמַר לִיָּה
 לָךְ לָךְ, לְמַנְדַּע לָךְ וְלְאַתְקַנָּא גְרַמְדָּךְ.

לשון הקודש

מְנַהֲיֵי הָעוֹלָם בְּכָל צַדְדֵי הַיִּשׁוּב, וְהָיָה
 שׁוֹקֵל וּמְצַרֵּף אוֹתָם הַשּׁוֹלְטִים בְּצַדְדֵי
 הַיִּשׁוּב מְנַהֲיֵי הַכּוֹכָבִים וְהַמְזֻלוֹת שְׁלָהֶם
 מִי הֵם הַחֲזָקִים אֵלּוּ עַל אֵלּוּ. וְהָיָה שׁוֹקֵל
 אֵת כֹּל יִשׁוּבֵי הָעוֹלָם (וְלֹא) וְהָיָה עוֹלָה
 בְּיָדוֹ. כְּשֶׁהֲגִיעַ לְמָקוֹם הַזֶּה רָאָה אֵת הַחֲזָק
 הָעֲמֻקִּים וְלֹא יָכֵל לְעַמֵּד בּוֹ. בִּיּוֹן שְׂרָאָה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ
 וְתִשׁוּקָתוֹ, מִיָּד הַתְּגַלָּה עָלָיו וְאָמַר לוֹ לָךְ
 לָךְ, לְדַעַת אוֹתָךְ וְלִתְקַן עֲצָמְךָ.

צַדְדֵי הָעוֹלָם, וּכְלָם אַחֲזוּזִים בּוֹ. אִז (בְּרַאשִׁית
 יא) וַיִּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כְּשָׂדִים לְלַכַּת
 אֲרָצָה כְּנַעַן.

עוֹד, הַשְּׂגִיחַ וְשִׁקֵּל וְצַרֵּף לְעַמֵּד עַל בְּרוּר
 הַדְּבָר שֶׁל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְלֹא הָיָה יוֹדַע,
 וְלֹא יָכֵל לְעַמֵּד עָלֶיָּה לְהַשִּׁיג. בִּיּוֹן שְׂרָאָה
 אֵת בַּחוּ שֶׁל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא יָכֵל לְעַמֵּד
 עָלָיו, מִיָּד וַיִּבְאֹו עַד תְּרֵן וַיִּשְׁבּוּ שָׁם.

מָה הַטַּעַם שֶׁל אַבְרָהָם? אֵלָּא שֶׁהוּא הָיָה
 יוֹדַע וּמְצַרֵּף אֵת כֹּל אוֹתָם הַשְּׁלִיטִים

מֵאֲרֶצֶךָ, מֵהָהוּא סְטָרָא דִּישׁוּבָא דִּהְיוּת מְתַדְבֵּק
 בֵּיהּ. וּמְמוֹלְדֵתְךָ, מֵהָהוּא חֲכֻמָּה דְאֵת
 מִשְׁנֵה וְתִקּוּל תּוֹלְדֵתָא דִּילָךְ וְרַגְעָא וְשַׁעֲתָא וְזִמְנָא
 דְאֵתְיִלִּידֵת בֵּיהּ וּבְהָהוּא כּוּכְבָּא וּבְהָהוּא מְזֻלָּא. וּמִבֵּית
 אַבִּיךָ, דְלֹא תִשְׁנֵה בְּבֵיתָא דְאַבּוּךָ. וְאִי אֵית לָךְ שְׂרָשָׂא
 לְאַצְלָחָא בְּעֻלְמָא מִבֵּיתָא דְאַבּוּךָ, בְּגִין כֹּד לָךְ לָךְ
 מִחֲכֻמָּה דָּא וּמֵאֲשַׁחֲוּתָא דָּא.

תָּא חַיִּי, דִּהְכִי הוּא, דִּהָא נִפְקוּ מֵאוּר פְּשָׁדִים וְהוּוּ
 בְּחָרָן, אֲמַאי יִימָא לִיה לָךְ לָךְ מֵאֲרֶצֶךָ
 וּמְמוֹלְדֵתְךָ. אֲלֹא עִקְרָא דְמִלְתָּא כְּמָה דְאֵתְמַר. אֵל
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ. אֲרָאָךְ מַה דְלֹא יְכִילֵת לְמִיָּקָם
 עֲלֵיהּ וְלֹא יְכִילֵת לְמַנְדַּע חִילָא דִּהְהִיא אֲרַעָא דְאִיהוּ
 עֲמִיק וְסִתִּים:

לשון הקודש

ומההשגחה הזו
בֹּא רֵאָה שְׂפָךְ הוּא, שְׁהַרִי יֵצְאוּ מֵאוּר
 פְּשָׁדִים וְהִיוּ בְּחָרָן, לְמַה יֵּאמַר לוֹ לָךְ לָךְ
 מֵאֲרֶצֶךָ וּמְמוֹלְדֵתְךָ? אֲלֹא עִקְר הַדְּבָר
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר. אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ.
 אֲרָאָךְ – מַה שְׂלֵא יְכַלֵּת לַעֲמֵד עָלֶיךָ, וְלֹא
 יְכַלֵּת לְדַעַת אֵת כַּח הָאָרֶץ הַהִיא שֶׁהוּא
 עֲמִיק וְנִסְתָּר.

מֵאֲרֶצֶךָ – מאותו הצד של הישוב
 שהיוּת נִדְבֵּק בוֹ. וּמְמוֹלְדֵתְךָ – מאותה
 החכמה שאֵתָה מִתְּבוּנָן וְשׁוֹקֵל אֵת
 תּוֹלְדֵתְךָ וְהַרְגַע וְהַשְׁעָה וְהִזְמַן שְׁנוֹלְדֵת
 בוֹ, וּבְאוֹתוֹ הַכּוּכָב וּבְאוֹתוֹ הַמְּזֹל. וּמִבֵּית
 אַבִּיךָ – שְׂלֵא תִשְׁנֵה בְּבֵית אַבִּיךָ. וְאִם
 יֵשׁ לָךְ שְׂרָשׁ לְהַצְלִיחַ בְּעוֹלָם מִבֵּית
 אַבִּיךָ, מִשּׁוּם כֹּד לָךְ לָךְ מִחֲחֻכְמָה הַזֹּה

וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְגוֹ' וְאֶעֱשֶׂה, בְּגִין דְּכָתִיב לְךָ לְךָ.
וְאֶבְרַכְךָ, בְּגִין דְּכָתִיב מֵאֲרֻצְךָ. וְאֶגְדְּלָה
שְׁמֶךָ, בְּגִין דְּכָתִיב וּמְמֹלְדֶתְךָ. וְהָיָה בְּרַכָּה, בְּגִין
דְּכָתִיב וּמִבֵּית אָבִיךָ.

סתרי תורה

וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל הָאֵי בְּרַכְתָּא תְּדָא, וְאֶבְרַכְךָ תְּרִין, וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ
 תְּלַת, וְהָיָה בְּרַכָּה אַרְבַּע. וְאֶבְרַכְךָ מִבְּרַכְיָה חֲמִשׁ, וּמְקַלְלָה אָאוּר שִׁית.
 וְנִבְרַכְו בְּךָ כָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאֲדָמָה הָא שְׁבַע. כִּיּוֹן דְּאֲתַבְּרָכוּ בְּאֵלִין שְׁבַע
 בְּרַכְאוֹן, מַה כְּתִיב וַיִּלְךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי לְנַחְתָּא לְהָאֵי עֲלָמָא
 כְּמָה דְּאֲתַפְקְדָא.

מִיָּד וַיִּלְךְ אִתּוּ לוּט. דָּא אִיהוּ נַחֲשׁ דְּאֲתַלְטִיָּא וְאֲתַלְטִיָּא עֲלָמָא בְּגִינִיה
 דְּאִיהוּ קָאִים לְפַתְחָא לְאַסְטָאָה לְגוּפָא, וְלֹא תַפְעוּל נְשַׁמְתָּא פּוּלְחָנָא
 דְּאֲתַפְקֶדַת עַד דִּיעֲבֵרוּן עֲלָהּ בְּהָאֵי עֲלָמָא תְּלַת עֶשֶׂר שָׁנִין, דְּהָא
 מִתְרִיסַר שָׁנִין וְלַעֲיִלָּא נְשַׁמְתָּא אֲתַעֲרַת לְמַפְלַח פּוּלְחָנָא דְּאֲתַפְקֶדַת
 הָדָא הוּא דְּכָתִיב. וְאַבְרָם בֶּן חֲמִשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה. שְׁבַע וְחֲמִשׁ

לשון הקודש

וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְגוֹ'. וְאֶעֱשֶׂה - משום
 שְׁכָתוּב לְךָ לְךָ. וְאֶבְרַכְךָ - משום
 שְׁכָתוּב מֵאֲרֻצְךָ. וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ - משום
 שְׁכָתוּב מְמֹלְדֶתְךָ. וְהָיָה בְּרַכָּה - משום
 שְׁכָתוּב וּמִבֵּית אָבִיךָ.

סתרי תורה

וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל. זוּ בְּרַכָּה אַחַת.
 וְאֶבְרַכְךָ - שְׁתֵּים. וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ - שְׁלֹשׁ.
 וְהָיָה בְּרַכָּה - אַרְבַּע. וְאֶבְרַכְךָ מִבְּרַכְיָה
 - חֲמִשׁ. וּמְקַלְלָה אָאוּר - שֵׁשׁ. וְנִבְרַכְו בְּךָ
 כָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאֲדָמָה - הֵנָּה שְׁבַע. כִּיּוֹן

שְׁהַתְּבַרְךָ בְּשִׁבְעַת הַבְּרָכוֹת הַלָּלוּ, מַה
 כְּתוּב? וַיִּלְךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה',
 לְרַדַּת לְעוֹלָם הַזֶּה כְּפִי שְׁהַצְטוּהָ.

מִיָּד וַיִּלְךְ אִתּוּ לוּט. זֶה הַנַּחֲשׁ שְׁהַתְּקַלְל
 וְהַתְּקַלְל הָעוֹלָם בְּגִלְלוֹ, שֶׁהוּא עוֹמֵד
 לְפַתַח לְהַסְטִין לְגוּפָא, וְלֹא תַפְעֵל הַנְּשַׁמָּה
 עֲבוּדָה שְׁהַצְטוּתָהּ עַד שִׁיעֲבֵרוּ עֲלֶיהָ
 בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים. שְׁהָרִי
 מִשָּׁנִים עֶשֶׂר שָׁנִים וּמַעֲלָה מִתְעוֹרְרַת
 הַנְּשַׁמָּה לְעַבֵּד אֶת הָעֲבוּדָה שְׁהַצְטוּתָהּ.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב. וְאַבְרָם בֶּן חֲמִשׁ שָׁנִים

תְּרִיסַר אַנּוּן (וּתְרִין עֲלָיִן עֲלֵיהוּ אַרְבַּע סְרֵי אַנּוּן).

וְכִדִּין אֶתְחַזִּיאַת נִשְׁמַתָּא בְּהַאי עֲלָמָא. דְּאִיהִי אֶתְיָא מִחֻמְשׁ שָׁנִים
דְּאַנּוּן ת"ק פְּרִסֵי דְּאִילָנָא דְּחַיִּי. וְשִׁבְעִים שָׁנָה דָּא אִיהוּ הֵהוּא אִילָנָא
מִמֶּשׁ דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לְדַרְגִּין וְשִׁבְעִין שָׁנָה אֶתְקַרֵּי. כְּדִין נִפְקַת
מֵהֵהוּא זֹהֲמָא דְּנַחֲשׁ וְעֹאֲלַת בְּפוּלְחָנָא קְדִישָׁא הָדָא הוּא דְּכִתִּיב
בְּצִאתוֹ מִחֶרֶן (יְמֵי ע' שָׁנָה לֹא סְפוּרוֹת חַיִּים מִמֵּהוּא אַרְבַּע סְרֵי) מֵהֵהוּא רוּגְזָא
וְתוּקְפָא דֵּהֵהוּא (שָׁטָן) נַחֲשׁ דֵּהוּהוּ אֶסְטִי לִיהַ עַד הַשְּׁתָּא לְגוּפָא וְשִׁלְטָא
עֲלוּי.

בְּאִילָנָא שְׁלֵטָא עֲרָלָה תְּלַת שָׁנִין. בְּבַר נֶשׁ תְּלַת סְרֵי שָׁנִין דְּאַקְרוּן
שָׁנֵי עֲרָלָה, כִּיּוֹן דְּאַעֲבְרוּ עַל גּוּפָא אַנּוּן שָׁנִין וְאַתְעַבְרַת (ד"א
וְאַתְעַרַת) נִשְׁמַתָּא לְמַפְלַח פּוּלְחָנָא קְדִישָׁא, פְּקִידַת לְגוּפָא לְרַעוּתָא
טְבָא, לְכַפּוּף לֵהֵהוּא נַחֲשׁ דֵּהָא לֹא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה כְּמָה דֵּהוּי, דְּכִתִּיב
וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְגו' (אַבְרָם דָּא י' אֶת שְׂרֵי דָא ה'. י' דָּא נִשְׁמַתָּא
לְנִשְׁמַתָּא וְהוּא זְכַר. ה' דָּא נִשְׁמַתָּא נּוֹקְבָא). דָּא גּוּפָא, דְּאִיהִי לְגִבֵּי נִשְׁמַתָּא
כְּנוֹקְבָא לְגִבֵּי דְּכוּרָא. וְאַתְ לוּט בְּן אַחִיו דָּא (נִצְר הַרֵע) נַחֲשׁ דֵּלָא אַעֲדִי
כָּל כְּף מִן גּוּפָא, בְּגִין דְּדִבְקוּתָא דְּגוּפָא לֹא אַעֲדִיו כָּל כְּף (וּמְנָא הֵהוּא)

לשון הקודש

שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים שְׁנוֹקְרָאִים שָׁנֵי עֲרָלָה.
כִּיּוֹן שְׁעֲבְרוּ עַל הַגּוּף אוֹתָן הַשָּׁנִים
וְהַתְעַבְרָה וד"א וְהַתְעוּרְרָהוּ הַנְּשֻׁמָּה לְעַבְד
אֶת עֲבוּדַת הַקְּדוּשָׁה, הִיא מְצוּהָ אֶת הַגּוּף
לְרַצוֹן טוֹב, לְהַכְנִיעַ אֶת אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ
שֶׁהֵנָּה לֹא יִכּוֹל לְשַׁלֵּט כְּמוֹ שֶׁהֵינָּה,
שְׁכַתּוּב וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְגו'
וַאֲבָרָם זוּ י'. אֶת שְׂרֵי זוּ ה'. י' זוּ הַנְּשֻׁמָּה לְנִשְׁמָה,
וְהוּא זְכַר. ה' זוּ הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל הַנְּקֻבָּה. זֶה הַגּוּף,
שֶׁהוּא אֲצֵל הַנְּשֻׁמָּה כְּמוֹ נְקֻבָּה אֲצֵל
הַזְּכָר. וְאַתְ לוּט בְּן אַחִיו – זֶה נִצְר הַרֵעוּ
הַנְּחָשׁ שֶׁלֹּא זָו כָּל כְּף מִן הַגּוּף, מִשּׁוּם
הַדְּבֻקוּת שֶׁל הַגּוּף לֹא כָּל כְּף זָוִים וְהַזְּמַן
הֵהוּא מְמַנּוּ. אֲבָל הַתְעוּרְרוּת הַנְּשֻׁמָּה

וְשִׁבְעִים שָׁנָה. שִׁבְעַתְּוָה חֻמְשׁ הֵם שָׁנִים עֶשֶׂר
וְשָׁנֵי עֲלִיוֹנִים עֲלֵיהֶם – אַרְבַּעַת עֶשֶׂר הֵם.
וְאִזּוּ נִרְאִית הַנְּשֻׁמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהִיא
בְּאֵה מִחֻמְשׁ שָׁנִים שֶׁהֵם ת"ק פְּרִסוֹת שֶׁל
עֵץ הַחַיִּים. וְשִׁבְעִים שָׁנָה – זֶהוּ אוֹתוֹ אִילָן
מִמֶּשׁ, שֶׁהוּא שְׁבִיעִי לְדַרְגּוֹת וְנִקְרָא
שִׁבְעִים שָׁנָה. אִזּוּ יוֹצֵאת מֵאוֹתָהּ זִהְמַת
הַנְּחָשׁ, וְנִכְנַסַת לְעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה. וְהוּ
שְׁכַתּוּב בְּצִאתוֹ מִחֶרֶן וַיְמֵי שִׁבְעִים שָׁנָה לֹא
סְפוּרוֹת חַיִּים מֵאוֹתָם אַרְבַּע עֶשְׂרֵהוּ מֵאוֹתוֹ הַרְגִּזוּ
וְהַתְקַף שֶׁל נִשְׁטָן הֵהוּא הַנְּחָשׁ שֶׁהֵינָּה
מִסִּית אוֹתוֹ עַד עֲבָשׁוֹ אֶת הַגּוּף וְשִׁלְטָא
עֲלוּי.

בְּאִילָן שׁוּלְטַת עֲרָלָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים. בְּאֵדָם

מִנִּיה, אָבֵל אֶתְעַרְוֹתָא דְנִשְׁמָתָא אֶלְקִי לִיה תְּדִיר וְאֶתְרִי בִיה וְאוֹכַח לִיה וְכַפִּיף לִיה עַל כְּרַחֲמֵיהּ וְלֹא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה.

וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ אֵלֶיךָ עוֹבְדֵיךָ טְבִיבֵיךָ דְעַבְדֵי בְרֵךְ נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּאֶתְעַרְוֹתָא דְנִשְׁמָתָא. וְאֵת הַנְּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחֶרֶן, הֵהוּא נֶפֶשׁ דְּהוֹת בְּקֻדְמִיתָא בְּדִבְקוֹתָא בְּחִבְרוֹתָא דְהֵיִא עָרְלָה בְּהֵדִי גוּפָא וְאֶתְקִין לָהּ לְבַתָּר, דְּהֵא לְבַתָּר דְּתַלְיִסְר שְׁנִין וְלַעֲיִלָא דְנִשְׁמָתָא אֶתְעַרַת לְאֶתְקֵנָא לְגוּפָא, תְּרוּוִיֵּהוּ מִתְקַנֵּין לְהֵהוּא נֶפֶשׁ דְּמִשְׁתַּתְּפָא בְּתוֹקְפָא דְנַחֲשׁ וְתֵאוּבְתִיָּה בִישָׂא הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֵת הַנְּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחֶרֶן. וְעַם כָּל דָּא נִשְׁמָתָא אֶתְקִיפַת בִּיה בְּהֵהוּא נַחֲשׁ לְתַבְרָא לִיה בְּתוֹקְפָא בְּשַׁעֲבוּדָא דְתִשׁוּבָה (נ"א בְּשַׁעֲבוּדָא דְאוּרִינְתָא, וְאִמְשִׁיךְ לִיה לְגַבֵּי בְתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת בְּגִין דְלֹא יִתְגַבֵּר עַל רוּחָא כְּבַדְקֻדְמִיתָא) הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעֲבוֹר (עַד כֹּאן סִתְרִי תוֹרָה).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל מִסְטָרָא דִּימִינָא.

וְאֶבְרַכְךָ מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא וְאֶגְדְּלָה שְׂמֶךְ מִסְטָרָא דְאִמְצַעִיתָא. וְהִיָּה בְרַכָּה מִסְטָרָא דְאַרְעָא

לשון הקודש

אוֹתָהּ הַנְּפֶשׁ שְׁמִשְׁתַּתְּפַת עִם חֶזֶק הַנְּחֹשׁ וְתִשׁוּקְתוֹ הִרְעָה. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְאֵת הַנְּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחֶרֶן. וְעַם כָּל זֶה הַנְּשִׁמָּה מִתְנַבְּרַת בְּאוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ בְּחֶזֶק בְּשַׁעֲבוּד שֶׁל תִּשׁוּבָה וְנִיָּא בְּשַׁעֲבוּד שֶׁל תוֹרָה, וּמוֹשֵׁף אוֹתוֹ לְבְתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת כְּדִי שְׁלֵא יִתְגַבֵּר עַל הַרוּחַ כְּבַרְאִשׁוּנְהוּ. זֶהוּ שְׂכַתוּב וַיַּעֲבוֹר. (ע"כ סִתְרִי תוֹרָה).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל – מִצַּד הַיְמִינִי. וְאֶבְרַכְךָ – מִצַּד הַשְּׂמַאל. וְאֶגְדְּלָה שְׂמֶךְ – מִצַּד הָאִמְצַע. וְהִיָּה בְרַכָּה – מִצַּד שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה כֹּאן

תְּמִיד מְלַקֵּה אוֹתוֹ וּמִתְרַה בּוֹ וּמוֹכִיחָה אוֹתוֹ וּמְכַנְיַעָה אוֹתוֹ בְּעַל כְּרַחוּ, וְלֹא יִכֹּל לְשַׁלֵּם.

וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ – אֵלוֹ הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שְׁעוֹשֵׂה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּהַתְעוֹרְרוֹת שֶׁל הַנְּשִׁמָּה. וְאֵת הַנְּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחֶרֶן – אוֹתָהּ הַנְּפֶשׁ שֶׁהִיָּתָה בְּרֵאשׁוּנָה בְּדִבְקוֹת בְּחִבְרוֹת שֶׁל הָעָרְלָה הִיא עִם הַגּוּף וְתַנְּן אוֹתָהּ לְאַחַר מִבּוֹן, שֶׁהִרִי אַחַר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמַעְלָה, בְּשִׁהְיַתָּה מִתְעוֹרְרַת לְתַנְּן אֵת הַגּוּף, שְׁנִיחָהּ מִתְקַנֵּים אֵת

דִּישְׂרָאֵל. הָא הָכָא כְּרִסְיָא דְאַרְבַּע סְמִינִין דְּכִלְהוּ
 כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, מִפְּאֵן וְהִלְאָה בְּרָכָאן לְאַחֲרֵינִי
 דְּמִתְּזִי מִהָכָא דְכְּתִיב וְאַבְרָהָהּ מְבָרְכִיהָ (דף עח ע"ב)
 וּמִקְלָלָהּ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאֲדָמָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, וְהָיִי
 עִמִּיהּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר
 לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, הָאִי דְכְּתִיב לְךָ לְךָ
 מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ, בִּיּוֹן דְּכִלְהוּ נְפִקוּ לְמַחֲדָּ, אֲמַאי לָא
 אֲתָמַר לִיהּ דְּכִלְהוּ יִפְקוּן. דִּהָא אָף עַל גַּב דְּתֵרַח הָוָה
 פְּלַח לְעִבּוּדָה זָרָה. בִּיּוֹן דְּאֲתָעַר בְּאַתְעָרוּתָא טַב לְמִיפְק
 בְּהִדְיָה דְאַבְרָהָם, וְחֲמִינֵן דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעִי
 בְּתִיּוּבְתָא דְחֲתִיבָא וּשְׂרָא לְמִיפְק אֲמַאי לָא כְּתִיב לְכוּ
 לְכֶם, אֲמַאי לְאַבְרָהָם בְּלַחֲדוּי לְךָ לְךָ.

לשון הקודש

וממולדתך, בין שכלם יצאו ללכת, למה
 לא נאמר לו שכלם יצאו? שהרי אף על
 גב שתרח היה עובד לעבודה זרה, בין
 שהתעורר בהתעוררות טובה לצאת עם
 אברהם, וראינו שהקדוש ברוך הוא
 מרצה מתשובת הרשעים, והתחיל
 לצאת, למה לא כתוב לכו לכם? למה
 לאברהם לבדו לך לך?

כסא של ארבעה עמודים שכלם כלולים
 באברהם. מפאן והלאה ברכות לאחרים
 שזוונים מפאן, שכתוב ואברהם
 מברכה. ומקללך אאר ונברכו בך כל
 משפחות האדמה.

רבי אלעזר היה יושב לפני רבי שמעון
 אבוי, והיה עמו רבי יהודה ורבי יצחק
 ורבי חזקיה. אמר לו רבי אלעזר לרבי
 שמעון אבוי, זה שכתוב לך לך מארצך

אָמַר לִיְהוָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי תִימָא דְתַרְחַ כִּד נָפֶק מֵאוּר
 כְּשָׂדִים בְּגִין לְאַתְדָּרָא בְּתַשׁוּבָה הָזָה, לָאוּ הָכִי.
 אֲלֵא כִּד נָפֶק לְאַשְׁתְּזַבָּא נָפֶק, דְּהוּוּ כְּלָהוּ בְּנֵי אַרְעִיָּה
 בְּעָאן לְמַקְטִלִּיהּ. פִּינּוּן דְּחִזּוּ דְאַשְׁתְּזִיב אַבְרָהָם הוּוּ אָמְרֵי
 לִיָּה לְתַרְחַ, אַנְתָּהּ הוּא דְהָיִית מְטַעֵי לָן בְּאַלִּין פְּסִילִין, וּמְגוּ
 דְּחִלָּא דְלָהוּן נָפֶק תַּרְחַ, פִּינּוּן דְּמָטָא לְחָרְוֹן לָא נָפֶק מִתַּמָּן
 לְבַתָּר, דְּכִתִּיב וַיִּלְךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְיָ וַיִּלְךְ אִתּוֹ
 לוֹט, וְאִילוּ תַרְחַ לָא כְּתִיב (בֵּית וַיִּלְךְ, אֲלֵא וַיִּצְא).

פָּתַח וְאָמַר (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם וּזְרוּעַ רָמָה
 תִּשְׁבֵּר. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּתָהּ, אֲבָל וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים
 אֹרֶם, דָּא נְמָרוד וּבְנֵי דְרִיָּה דְנָפֶק אַבְרָהָם מִנִּיָּהוּ דְהָזָה
 אֹרֶם. וּזְרוּעַ רָמָה תִּשְׁבֵּר, דָּא נְמָרוד.

דְּבָר אַחַר וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם, דָּא תַרְחַ וּבְנֵי בֵיתִיהּ.
 אֹרֶם, דָּא אַבְרָהָם. הָאוּר לָא כְּתִיב אֲלֵא אֹרֶם

לשון הקודש

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' וַיִּלְךְ אִתּוֹ לוֹט. וְאִילוּ
 תַרְחַ לָא כְּתוּב וְכוּ וַיִּלְךְ, אֲלֵא וַיִּצְא.

פָּתַח וְאָמַר, (איוב לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם
 וּזְרוּעַ רָמָה תִּשְׁבֵּר. הַפְּסוּק הַזֶּה הַקִּימוּהוּ,
 אֲבָל וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם – זֶה נְמָרוד
 וּבְנֵי דוּרוּ שִׁינְצָא אַבְרָהָם מֵהֶם, שְׁהִיָּה
 אֹרֶם. וּזְרוּעַ רָמָה תִּשְׁבֵּר – זֶה נְמָרוד.

דְּבָר אַחַר וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרֶם – זֶה
 תַרְחַ וּבְנֵי בֵיתוֹ. אֹרֶם – זֶה אַבְרָהָם. לָא

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם תֵּאמַר שְׁתַּרְחַ,
 כְּשִׁינְצָא מֵאוּר כְּשָׂדִים, זֶה הֵיךְ כְּדֵי לְחַזֵּר
 בְּתַשׁוּבָה – לָא כְּדִ! אֲלֵא כְּשִׁינְצָא, יִצְא
 לְהַנְצִיל, שְׂכַל בְּנֵי אַרְעוֹ רְצוּ לְחַרְגֵי אוּרִו.
 פִּינּוּן שְׂרָאוּ שִׁנְצָל אַבְרָהָם, הֵינּוּ אוֹמְרִים
 לְתַרְחַ: אַתָּה הוּא שְׁהִיָּית מְטַעֵה אוּרִו
 בְּפְסִילִים הַלְלוּ. וּמִתּוֹךְ הַהִפְחָדָה שְׁלָהֶם
 יִצְא תַרְחַ. פִּינּוּן שְׁהִיָּיע לְחָרְוֹן, לָא יִצְא
 מִשָּׁם אַחַר כְּדִ, שְׁפָתוּב וַיִּלְךְ אַבְרָם

דִּהְיֶה עִמָּהוֹן. וְזָרַע רָמָה תִּשָּׁבֵר, דָּא נִמְרוּד דִּהְיֶה מִטְעֵי
אֲבִתְרִיהּ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב לָךְ לָךְ. בְּגִין
לְאִנְהָרָא לָךְ וּלְכָל אַנְוִין דִּיפְקִין מִינְךָ מִכָּאן וּלְהִלָּאָה.

תְּנוּ פֶתַח וְאָמַר, (איוב לו) וְעֵתָה לֹא רָאוּ אֹזֶר בְּהִיר הוּא
בְּשִׁחְקִים וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּטְהַרְם. וְעֵתָה לֹא רָאוּ אֹזֶר,
אִימַתִּי, בְּשִׁעְתָּא דְאָמַר קִדְשָׁא בְּרִידְךָ הוּא לְאֲבִרְהֶם לָךְ
לָךְ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלְדֵתְךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. בְּהִיר הוּא
בְּשִׁחְקִים. דְּבַעַא קִדְשָׁא בְּרִידְךָ הוּא לְאֲדַבְקָא לִיה
לְאֲבִרְהֶם בְּהוּא אֹזֶר דִּלְעִילָא וּלְאִנְהָרָא תַמָּן. וְרוּחַ
עֲבָרָה וַתִּטְהַרְם. דִּהָא לְבַתָּר תָּבוּ בְּתִיבְתָא תַרַח וְכָל בְּנֵי
בֵיתִיהּ (נ"א וְכָל בְּנֵי מֵאֲתִיָּה). בְּנֵי בֵיתִיהּ (נ"א בְּנֵי מֵאֲתִיָּה) דְּכְתִיב וְאֵת
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְוֵן. תַרַח, דְּכְתִיב וְאֵתָה תִבְנֵא אֶל
אֲבוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְגו'.

לשון הקודש

כתוב האור אלא אורם, שהיה עמהם. וזרוע רמה תשבר - זה נמרוד, שהיה מטעה אחריו את כל בני העולם, ומשום כך כתוב לך לך, כדי להאיר לך ולכל אותם שיצאו ממך מכאן והלאה.

עוד פתח ואמר, (שם לו) ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים ורוח עברה וטטהרם. ועתה לא ראו אור - מתי? בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. בהיר הוא בשחקים - שרצה הקדוש ברוך הוא להדביק את אברהם באור שהוא שלמעלה ולהאיר שם. ורוח עברה וטטהרם - שחרי אחר כך שבו בתשובה תרח וכל בני ביתו ונ"א וכל בני עירו. בני ביתו ונ"א בני עירו, שכתוב ואת הנפש אשר עשו בחרן. תרח, שכתוב ואתה תבוא אל אבתיך בשלום וכו'.

לאברהם לך לך מארצך וממולדתך

וַיִּלֶךְ אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא תָּזִי, דְּהָא לָא פְתִיב וַיֵּצֵא אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יי. אֵלָא וַיִּלֶךְ. כְּמַה דְּאֵת אָמַר לָךְ לָךְ, דְּהָא יִצְיָאָה בְּקַדְמִיתָא עֲבָדוּ דְכְתִיב וַיֵּצֵאוּ אֶתְּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְלַכְתָּ אַרְצָה כְּנָעַן, וְהִשְׁתָּא כְתִיב וַיִּלֶךְ וְלָא פְתִיב וַיֵּצֵא.

בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי יי, דְּאֵבְטַח לִיה בְּכִלְהוּ הַבְּטָחוֹת. וַיִּלֶךְ אֶתּוּ לֹט, דְּאֵתְחַבֵּר עִמִּיה בְּגִין לְמִילָף מֵעֹבְדוֹי, וְעַם כָּל דָּא לָא אִזְלִיף פּוּלִי הָאֵי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר זַבְּאִין אֲנִינן צְדִיקֵינָא דְאִזְלִיפִי אַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְמִיתְדָּ בְּהוּ וְלְדַחֲלָא מְנִיָּה מִתְּהוּא יוֹמָא דְדִינָא דְזַמִּין בַּר נָשׁ לְמִיתְבּ דִּינָא וְחוּשְׁפְנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לו) בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוּם לְדַעַת כָּל

אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ הָאֵי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אַבְל (דף עט ע"א)

תָּא תָּזִי בְּהִהוּא יוֹמָא דְאֲשְׁלִימוּ יוֹמוֹי דְּבַר נָשׁ לְאַפְקָא

לשון הקודש

שְׁהַתְחַבֵּר עִמּוּ בְּדִי לְלַמֵּד מִמַּעֲשָׂיו, וְעַם כָּל זֶה לֹא לְמַד כָּל זֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׁלוּמְדִים דְּרַבִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִי לְלַכְתָּ בְּהֵם וְלִירָא מִמֶּנּוּ מֵאוֹתוֹ יוֹם הַדִּין שְׁעֲתִיד אָדָם לְתַת דִּין וְחֻשְׁבוֹן לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לו) בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוּם לְדַעַת כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ. אַבְל כַּאֲרָא, בְּיוֹם הַהוּא

וַיִּלֶךְ אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּאֲרָא, שְׁהַרִי לֹא כְתוּב וַיֵּצֵא אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה', אֵלָא וַיִּלֶךְ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר לָךְ לָךְ, שְׁהַרִי בְּרֵאשׁוּנָה עָשׂוּ יִצְיָאָה, שְׁכַתּוּב וַיֵּצֵאוּ אֶתְּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְלַכְתָּ אַרְצָה כְּנָעַן. וְעַכְשָׁו כְּתוּב וַיִּלֶךְ, וְלֹא כְתוּב וַיֵּצֵא.

בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה' - שְׁהַבְטִיחַ לוֹ אֵת כָּל הַהִבְטָחוֹת. וַיִּלֶךְ אֶתּוּ לֹט -

מֵעֲלָמָא, הָהוּא יוֹמָא דְגוּפָא אֲתִבֵּר וְנִפְשָׁא בְעֵיא
 לְאֲתִפְרָשָׁא מֵיָה, כִּדִּין אֲתִיָּהִיב רְשׁוֹ לְבַר נָשׁ לְמַחְמֵי
 מַה דְּלֹא הָוָה לֵיהּ רְשׁוֹ לְמַחְמֵי בּוֹמְנָא דְגוּפָא שְׁלֵטָא
 וְקֵאִים עַל בְּרִייתָ.

וּבְדִין קְיָיְמֵי עֲלִיהּ תִּלְתַּת שְׁלִיחִין וְחֲשָׁבֵי יוֹמוֹי וְחוּבוֹי וְכָל
 מַה דְּעֵבֵד בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְהוּא אוֹדֵי עַל כֹּלָּא
 בְּפוּמֵיהּ, וּלְבַתֵּר הוּא חָתִים עֲלִיהּ בִּידֵיהּ, הָדָא הוּא
 דְכִתִּיב בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתוּם, וּבִידֵיהּ כָּלְהוּ חֲתִימִין לְמִידִן
 לֵיהּ (בְּהוּא ד"א בְּהָאֵי) עֲלָמָא עַל קַדְמָאֵי וְעַל בִּתְרָאֵי עַל חֲדָתֵי
 וְעַל עֲתִיקֵי לָא אֲתִנְשֵׁי חַד מֵיָהוּ, הָדָא הוּא דְכִתִּיב
 לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ. וְכָל אֲנוּן עוֹבְדִין דְּעֵבֵד בְּהָאֵי
 עֲלָמָא בְּגוּפָא וְרוּחָא הָכֵי נְמֵי יְהִיב חוֹשְׁבְנָא בְּגוּפָא וְרוּחָא
 עַד לָא יִפּוּק מֵעֲלָמָא.

לשון הקודש

שְׁכַתוּב בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתוּם. וּבִידוֹ כָּלֵם
 חֲתוּמִים לְדוּן אוֹתוֹ וּבְאוֹתוֹ דִּיא בְּהוּא הָעוֹלָם
 עַל הָרֵאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים, עַל
 חֲדָשִׁים וְעַל יִשְׁנִים, לֹא נִשְׁכַּח אַחַד מֵהֶם.
 זֶהוּ שְׁכַתוּב לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ. וְכָל
 אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים שְׁעֵשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּגוּף
 וְרוּחַ, כִּדְ גַם נוֹתֵן חֲשָׁבוֹן בְּגוּף וְרוּחַ
 בְּטָרְסָם וְצֵא מִן הָעוֹלָם

שְׁנַשְׁלָמִים יְמֵי הָאִישׁ לְצֵאת מִן הָעוֹלָם,
 הַיּוֹם הַהוּא שְׁהַגּוּף נִשְׁבֵּר וְהַנְּפֵשׁ רוּעָה
 לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ, אִזּוּ נִתְּנַת רְשׁוּת לְאָדָם
 לְרֵאוֹת מַה שְׁלֹא הִיָּתְהָ לּוֹ רְשׁוּת לְרֵאוֹת
 בְּזִמְנֵי שְׁהַגּוּף שְׁלֵט וְעַמֵּד עַל בְּרִיו.

וְאִזּוּ עוֹמְדִים עָלָיו שְׁלֵשָׁה שְׁלִיחִים
 וּמַחְשָׁבִים יְמֵיו וְחֲטָאֵיו וְכָל מַה שְׁעֵשָׂה
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא מוֹדָה עַל הַכֹּל בְּפִיו,
 וְאַחַר כִּדְ הוּא חוֹתֵם עָלָיו בְּיָדוֹ. זֶהוּ

תָּא חַוִּי, בְּמַה דְּחֵיבֵינָא אַקְשֵׁי קַדְל בְּהַאי עֲלֵמָא חֲבִי נַמִּי אַפְלוּ בְּשַׁעְתָּא דְּבַעֵי לְנַפְקָא מִהַאי עֲלֵמָא אַקְשֵׁי קַדְל. בְּגִין כֶּךָ זַכָּאָה הוּא בַר נָשׁ דִּילִיף בְּהַאי עֲלֵמָא אַרְחוּי דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְמִיתָךְ בְּהוּ. וְחֵיבָא אַף עַל גַּב דְּאַסְתַּבַּל בְּהַנִּי (נ"א דְּאַשְׁתַּדַּל בְּחַדִּי) עַדִּיקָיָא אַקְשֵׁי קַדְל וְלֹא בָּעֵי לְמִילָף. וּבְגִין כֶּךָ אֵית לִיה לְעַדִּיקָא לְמַתְקַף בֵּיה וְאַף עַל גַּב דְּחֵיבָא אַקְשֵׁי קַדְל הוּא לֹא יִשְׁבּוּק לִיה וְאֵית לִיה לְאַתְקַפָּא בִּידִיה וְלֹא יִשְׁבּוּק לִיה, דְּאִי יִשְׁבּוּק לִיה יְהֵךְ וַיַּחְרִיב עֲלֵמָא.

תָּא חַוִּי, מִן אֱלִישַׁע דְּדַחַח לְגַחְזִי. וּבֵן בְּאַבְרָהָם כָּל זַמְנָא דְּהָוָה לֹוֹט בְּהַדִּיה לֹא אֶתְחַבֵּר בְּהַדִּי רַשִׁיעֵינָא, בִּינּוּן דְּאַתְפָּרֵשׁ מִנִּיה מַה כְּתִיב וַיִּבְחַר לוֹ לֹוֹט אֶת כָּל כֶּבֶד הַיְרֵדָן, וּכְתִיב וַיֵּאָהֵל עַד סְדוֹם. מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה וְאַנְשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לִּי מְאֹד.

לשון הקודש

עָרַף הוּא, לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ לְהַחְזִיק בְּיָדוֹ וְלֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ. כִּי אִם יַעֲזֹב אוֹתוֹ, יִלָּךְ וַיַּחְרִיב אֶת הָעוֹלָם. **בַּא** רָאָה מֵאַלִישַׁע שֶׁדַּחַח אֶת גִּיחְזִי. וּבֵן בְּאַבְרָהָם - כָּל פַּעַם שְׁלוֹט הָיָה עִמּוֹ, לֹא הִתְחַבֵּר עִם הָרַשָּׁעִים. בִּינּוּן שֶׁנִּפְרַד מִמֶּנּוּ, מַה כְּתוּב? וַיִּבְחַר לוֹ לֹוֹט אֶת כָּל כֶּבֶד הַיְרֵדָן. וּכְתוּב וַיֵּאָהֵל עַד סְדוֹם. מַה כְּתוּב אַחַר כֶּךָ? וְאַנְשֵׁי סְדוֹם

בַּא רָאָה בְּמַה הָרַשָּׁעִים קָשִׁי עָרַף בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֶּךָ גַּם אַפְלוּ בְּשַׁעָה שְׂרוּעִים לְעֵצָת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה הֵם קָשִׁי עָרַף. מִשּׁוֹם כֶּךָ אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ שְׁלֹוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה אֶת דְּרָבֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא כְּדִי לְלַבֵּת בְּהֵם. וְהַרְשָׁע, אַף עַל פִּי שְׁמַסְתַּבַּל בְּאֵלוֹ וּנ"א שְׁמַסְתַּדַּל עִם הַעַדִּיקִים, מִקְשָׁה עָרַף וְלֹא רוּצָה לְלַמֵּד. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ יֵשׁ לְעַדִּיק לְהַחְזִיק בּוֹ. וְאַף עַל גַּב שֶׁהַרְשָׁע מִקְשָׁה

אָמַר רַבִּי אֲבָא הָאֵי דְאִמְרַת וַיִּלֶּךְ אַבְרָם וְלֹא כָתִיב וַיֵּצֵא אַבְרָם שְׂפִיר הוּא. אֲבָל סוֹפָא דְקָרָא מַה כָּתִיב בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִחֶרֶן כָּתִיב וְהָיָה וַיֵּצֵא מֵאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ הַזֹּאת בְּקַדְמֵיתָא:

וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ. מַהוּ וַיִּקַּח, אֵלָּא אִמְשִׁיךְ לָהּ בְּמִלֵּי מַעֲלִייתָא, בְּגִין דְּלִית לִיהּ רִשׁוֹ לְבַר נָשׁ לְאַפְקָא אֶתְתִּיהּ לְמִיחָךְ בְּאַרְעָא אַחְרָא בְּלֹא רְעוּתָא דִּילָהּ. וְכֵן הוּא אוֹמַר (במדבר כ) קַח אֶת אַחֶרֶן (במדבר ג) קַח אֶת הַלְוִיִּם. וּבְגִין כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם מִשִּׁיךְ לָהּ בְּמַלְיָן וְאוֹדַע לָהּ אֶרְחִיהוֹן דְּאַנְוִן בְּנֵי דְרָא כַּמָּה בִישִׁין. וּבְגִין כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ.

וְאֵת לוֹט בְּן אַחִיו. מָה חָמָא אַבְרָהָם לְדַבְקָא עִמֶּיהּ לוֹט, אֵלָּא בְּגִין דְּצָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ דְּזַמִּין לְמִיפְק

לשון הקודש

להוציא את אשתו ללכת לארץ אחרת ללא רצונה. וכן הוא אומר (במדבר כ) קַח אֶת אַחֶרֶן, (שם א) קַח אֶת הַלְוִיִּם. ומשום כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם. מִשִּׁיךְ אוֹתָהּ בְּדַבְרִים וְהוֹדִיעַ לָהּ אֶת דְּרָכֵי בְּנֵי הַדּוֹר כַּמָּה הֵם רְעִים. ומשום כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ.

וְאֵת לוֹט בְּן אַחִיו. מָה רָאָה אַבְרָם לְהַדְבִּיק עִמּוֹ אֶת לוֹט? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׂצָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁעֵתִיד לְצֵאת

רעים וחסאים לה' מאד.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, זֶה שְׂאִמְרַת וַיִּלֶּךְ אַבְרָם וְלֹא כָתוּב וַיֵּצֵא אַבְרָם - זֶה יָפָה. אֲבָל בְּסוּף הַפְּסוּק מַה כָּתוּב? בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב מִחֶרֶן, וְהַצִּיאָה הָיָה מֵאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ הַזֹּאת בְּרֵאשׁוֹנָה.

וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ. מַה זֶה וַיִּקַּח? אֵלָּא מִשִּׁיךְ אוֹתָהּ בְּדַבְרִים נְעִימִים, מִשּׁוּם שְׂאִין רְשׁוּת לְאָדָם

מִיָּה דָּוָד. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן. אֵלֶּיךָ גֵּרִים
וְגִיזוֹת דְּאִתְקִינּוּ נַפְשֵׁיהוּ, אֲבָרְהָם מִגֵּיִר גּוֹבְרִין וְשָׂרָה
מִגֵּיִרַת נָשִׁין וּמַעֲלָה עֲלֵיהוֹן כְּאֵלוֹ עֲבָדוּ לְהוֹן.

אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם אֵי הָכִי כִּמְהַ בְּנֵי נֶשְׂאָה הוּוּ, אֵי תִימָא
דְּכֻלְהוּ אֲזֵלוּ עִמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵין. (ובגין
כֻּלְהוּ ד"א ובגין כֻּד כֻּלְהוּ) בְּנֵי נֶשְׂאָה דְהוּוּ אֲזֵלִין עִמֵּיהּ כֻּלְהוּ אֶקְרוּן
(דף עט ע"ב) עִם אֱלֹהֵי אֲבָרְהָם. וְהוּוּ מַעֲבָר בְּאַרְעָא וְלֹא הָוָה
דְּחִיל דְּכֻתִּיב וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְצָן.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבְרָהָם אֵי הָוָה כְּתִיב וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
בְּחָרָן הָוָה אֲמִינָא הָכִי, אֵלֹא וְאֵת הַנֶּפֶשׁ כְּתִיב,
אֵת לְאַסְנָאָה זְכוּתָא דְכֻלְהוּ נַפְשָׁאן דְהוּוּ אֲזֵלִי עִמֵּיהּ, דְכָל
מָאן דְּמִזְכֵּה לְאַחֲרָא הָהוּוּ זְכוּתָא תְּלִיא בֵּיהּ וְלֹא אַעֲדֵי
מִיָּה, מְנַלְן דְּכֻתִּיב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן, זְכוּתָא
דְּאִנּוּן נַפְשָׁן הָוָה אֲזֵיל עִמֵּיהּ דְּאֲבָרְהָם.

לשון הקודש

כָּלִם נִקְרְאוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבָרְהָם. וְהָיָה
עוֹבֵר בְּאַרְצָן וְלֹא הָיָה פּוֹחֵד, שְׂפָתוֹב
וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְצָן.
אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְרָהָם, אִם הָיָה כְּתוּב
וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן - הֵייתִי אוֹמֵר
כֻּד. אֵלֹא כְּתוּב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ. אֵת -
לְרַבּוֹת אֵת הַזְּכוּת שֶׁל כָּל הַנֶּפְשׁוֹת
שֶׁהָיוּ הוֹלְכוֹת עִמּוֹ. שְׂפָל מִי שְׂמֻזְכָּה אֵת
הָאֲחֵר, אוֹתָהּ הַזְּכוּת תְּלוּיָהּ בּוֹ וְלֹא זָוָה

מִסְמְנוֹ דָּוָד. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן
- אֵלוֹ הַגֵּרִים וְהַגֵּרוֹת שֶׁתְּקִינּוּ אֵת
נַפְשׁוֹתָם. אֲבָרְהָם מִגֵּיִר אֲנָשִׁים, וְשָׂרָה
מִגֵּיִרַת נָשִׁים, וּמַעֲלָה עֲלֵיהֶם כְּאֵלוֹ עָשׂוּ
אוֹתָם.
אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם, אִם כֻּד, כִּמְהַ בְּנֵי אָדָם
הָיוּ, אִם תֵּאמַר שְׂפָכְלָם הִלְכוּ עִמּוֹ? אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, כֵּן, וּמִשּׁוֹם שְׂפָכְלָם ד"א וּמִשּׁוֹם
כֻּד כָּלִם הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים עִמּוֹ,

לך לך. אמר רבי שמעון מאי טעמא דגלוניא קדמא
 דאתגלי קדשא בריך הוא עליה דאברהם פתח
 בלך לך, דהא עד הכא לא מליל עמיה קדשא בריך
 הוא, מאי טעמא פתח לך לך. אלא הא קאמרו דרמו
 בחושבניה מאה דהא למאה שנין אתייליד ליה בר.

אבל תא חזי, כל מה דעביד קדשא בריך הוא בארעא
 כלא רזא דתכמתא איהו, בגין דאברהם לא הוה
 דביק ביה בקדשא בריך הוא כדון בדיקא חזי, אמר ליה
 לך לך, ודא רמו ליה הוא אתר דבעי לאתקרבא בהדיה
 דקדשא בריך הוא, ואיהו דרגא קדמא לאעלא לקדשא
 בריך הוא, בגין כד לך לך.

והאי דרגא לא יכול אברהם לאתאחדא ביה עד
 דייעול לארעא דתמן יקבל ליה ליהוה דרגא.

לשון הקודש

אבל בא תראה, כל מה שעשה הקדוש
 ברוך הוא בארץ, הכל הוא סוד של
 חכמה. משום שאברהם לא היה דבוק
 בקדוש-ברוך-הוא אז פראוי, אמר לו
 לך לך. וזה רמו למקום ההוא שצריך
 להתקרב עם הקדוש ברוך הוא, והיא
 הדרגה הראשונה להכנס
 לקדוש-ברוך-הוא, משום כד לך לך.
 ובדרגה הזו לא יכול אברהם להאחו
 בה עד שיכנס לארץ, ששם יקבל את

ממנו. מנין לנו? שכתוב ואת הנפש
 אשר עשו בחרן. הזכות של אותן
 הנפשות היתה הולכת עם אברהם.

לך לך. אמר רבי שמעון, מה הטעם
 שבהתגלות הראשונה שהתגלה
 הקדוש ברוך הוא על אברהם פותחת
 בלך לך, שהרי עד כאן לא דבר עמו
 הקדוש ברוך הוא. מה הטעם פתח בלך
 לך? אלא זה אמרו שרמו בחשבוננו
 מאה, שהרי למאה שנים נולד לו בן.